

Bruxelles, den 26. februar 2025
(OR. en)

6350/25

SOC 80
EMPL 54
AG 18
COH 5
SAN 58

NOTE

fra:	formandskabet
til:	De Faste Repræsentanternes Komité/Rådet
Vedr.:	Det europæiske semester 2025: udfordringer i forbindelse med væksten i samfundets grå guld – incitament og systemiske løsninger til fremme af frivillig, forlænget erhvervsaktivitet for ældre – Orienterende debat

Vedlagt følger til delegationerne en styringsnote fra formandskabet om ovenstående emne med henblik på den orienterende debat i EPSCO-Rådet den 10. marts 2025.

I dag er ældre ofte udsat for en høj risiko for fattigdom, mens deres fortsatte bidrag til økonomien og samfundet ikke anerkendes fuldt ud. Undervurdering og sågar forskelsbehandling eller udstødelse kaster en skygge over de senere år for mange ældre.

Selv om erhvervs- og beskæftigelsesfrekvensen for personer mellem 55-64 år er steget siden 2009, er den stadig betydeligt lavere end for arbejdstagere midt i den erhvervsdygtige alder, navnlig blandt ældre kvinder, hvilket tyder på, at der fortsat er et uudnyttet potentiale for yderligere aktivering. Antallet af langtidsledige (12 måneder eller mere) er også langt højere blandt ældre arbejdstagere end i andre aldersgrupper. Aktivering af ældre kan bidrage til at afbøde de negative konsekvenser af befolkningens aldring for EU's arbejdsstyrke og af den forventede stigning i manglen på færdigheder og arbejdskraft. Der er behov for skræddersyede politikker for at tackle de specifikke hindringer for beskæftigelse, som ældre står over for, såsom aldersdiskrimination i forbindelse med ansættelse.

Beskæftigelsespolitikkerne har en tendens til primært at fokusere på voksne i den "arbejdsdygtige alder", hvilket begrænser adgangen til beskæftigelsesmuligheder eller voksenuddannelse for personer i pensionsalderen. Desuden tynger den begrænsede tilgængelighed af pleje- og pasningsordninger ældre kvinders uformelle omsorgsforpligtelser og har negativ indvirkning på deres deltagelse på arbejdsmarkedet.

Digitale teknologier betragtes ofte som en måde at finde løsninger på over for en aldrende arbejdsstyrke. Der kan dog muligvis gøres mere for at sikre de nødvendige digitale færdigheder samt adgang til og økonomisk overkommelighed og tilgængelighed af nye teknologier, hvilket giver anledning til en række problemer, herunder en klar risiko for udstødelse af visse mennesker.

Ud over specifikke tjenester for ældre som f.eks. langtidspleje kræver det lige adgang til almene tjenester for at mindske ældres sårbarheder og fremme deres inklusion. Aldring betragtes stadig i vid udstrækning ud fra et omkostningsperspektiv, snarere end hvordan en øget levetid kan udnyttes som en mulighed, og har fortsat en lav prioritet på de fleste regerings dagsordener.

De nationale politikker bør integrere aldring og passende støttemekanismer for ældre i den sociale og økonomiske planlægning. Politikker inden for beskæftigelse, arbejdsvilkår, sundhed, transport, bolig og velfærd bør tage hensyn til ældres behov. Disse sektorspecifikke mål bør også integreres i bredere sociale strategier.

Pensionssystemerne kan også fremme et længere arbejdsliv, navnlig ved at give den enkelte mulighed for at kombinere pension med fortsat erhvervsaktivitet eller ved at øge incitamenterne til længere deltagelse på arbejdsmarkedet. De faktorer, der skal tages i betragtning, omfatter retfærdig behandling af arbejdstagere, der indtræder tidligt på arbejdsmarkedet eller er beskæftiget i fysisk krævende eller farlige job eller kombinerer arbejde med familie- og omsorgsforpligtelser, behovet for at opretholde muligheder for omfordeling mellem indkomstskabende grupper og beskyttelse af orlov.

På EU-plan understreger Rådets konklusioner om integration af aldring i offentlige politikker, handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder og den europæiske plejestrategi alle betydningen af at sikre, at ældre arbejdstagere og ældre fortsat inkluderes aktivt på arbejdsmarkedet og i samfundet som helhed. For at øge den sociale konvergens og opbygge et stærkere socialt Europa har Kommissionen fastsat et mål om, at 78 % af europæerne skal være i beskæftigelse senest i 2030. Mange af principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder er relevante for aktiv og sund aldring – fra adgang til uddannelse og livslang læring og lige muligheder, indkomst og pensioner til langtidspleje og sundhedspleje eller rimelige arbejdsvilkår. For at opnå dette vil EU og EU's medlemsstater fortsat skulle investere i kvalitetsjob og inklusive job samt arbejdsvilkår for alle, herunder ældre arbejdstagere.

Handlingsplanen under søjlen har udmøntet sig i et stort antal initiativer af betydeligt omfang, som Europa-Kommissionen har fremlagt på det sociale område, hvoraf mange har direkte indvirkning på ældre. Den europæiske dagsorden for færdigheder omfatter tiltag, der skal gøre uddannelsesforløb mere fleksible og egnede til aldrende samfund i et livslangt perspektiv. Foregribelse og håndtering af forandring i forbindelse med aldrende samfund er også en af prioriteterne i EU-strategirammen for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2021-2027.

Demografiske forandringer skaber nye udfordringer for os og forudsætter bl.a. et længere arbejdsliv. Den politiske reaktion på disse udfordringer skal tage højde for befolkningens utilfredshed med forslagene om at hæve pensionsalderen og derfor søge efter metoder til at stimulere frivillig aktivitet på arbejdsmarkedet på en positiv måde. Først skal vi fjerne de hindringer for at forblive på arbejdsmarkedet, som ældre arbejdstagere i øjeblikket møder, og tilbyde skræddersyede løsninger for at sikre en høj kvalitet i arbejdslivet. Medlemsstaterne samt de europæiske institutioner skal anlægge en tilgang, der afspejler realiteterne i livet og konsekvenserne af beskæftigelse for den enkeltes liv, og hvor ældres fulde potentiale og erfaring kommer arbejdsmarkedet og samfundet til gavn. Nogle af de foreslåede foranstaltninger bevæger sig i den rigtige retning som f.eks. et stort fokus på livslang læring.

I lyset af arbejdsmarkedets uensartethed, herunder mangfoldigheden af sektorer, erhverv, jobtyper og kontrakter, bør vi identificere politikker og praksis, der kan styrke ældre arbejdstagere.

Mens mange af de offentlige politikker, som kan bidrage til at styrke ældre, primært hører under medlemsstaternes kompetence, har befolkningens aldring en betydelig indvirkning på udbuddet af arbejdskraft og de offentlige finansers langsigtede holdbarhed. Som sådan er det en udfordring, der kræver opmærksomhed inden for rammerne af det europæiske semester for samordning af økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikker. I den forbindelse er det vigtigt at anlægge en holistisk tilgang ved at lægge lige stor vægt på politikker, der støtter aktiv aldring, frivillig forlængelse af arbejdslivet og styrkelse af ældre i samfundet.

I de seneste år har EU gennemgået store forandringer og tilpasset sine politiske prioriteter til de kommende udfordringer. EU er fast besluttet på at sikre bæredygtig velstand og konkurrenceevne og samtidig styrke den sociale markedsøkonomi og beskytte sin suverænitæt, økonomiske sikkerhed og globale indflydelse.

Som den centrale mekanisme til samordning af medlemsstaternes økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikker udstikker det europæiske semester rammen for gennemførelsen af de nødvendige investeringer og reformer. Det europæiske semester vil fortsat bidrage til at afdække socioøkonomiske udfordringer og tilvejebringe vejledning om politiske tiltag, der er nødvendige for at håndtere disse, med henblik på at forbedre EU's konkurrenceevne, bæredygtighed og sociale retfærdighed.

Formålet med det europæiske semester 2025 er at gøre EU mere konkurrencedygtigt og fremtidssikret ved at støtte fremskridtene hen imod en grøn, digital, inklusiv og robust økonomi.

Indtil videre har semestret analyseret udfordringerne forbundet med aldring og i visse henseender også analyseret ældre arbejdstageres potentiale og anbefalet yderligere uddannelse og jobskabelse i sundheds- og langtidsplejesektoren, hvilket er nødvendigt for at imødekomme den stigende efterspørgsel efter pleje- og omsorgsordninger i tilknytning til befolkningens aldring, og det har også set på betydningen af ældre arbejdstageres integration på arbejdsmarkedet som en reaktion på manglen på færdigheder og arbejdskraft. Semestret kan dog eventuelt lægge yderligere vægt på ældre som en arbejdsressource med færdigheder, erfaring og potentiale eller på forbedring af sundhed eller sunde leveår. Ældres lave beskæftigelsesfrekvens på arbejdsmarkedet og årsagerne hertil bør tages i betragtning.

I lyset af EU's plejestrategi (2022) og Rådets henstilling om adgang til økonomisk overkommelig langtidspleje af høj kvalitet (2023), som bekræfter semestrets rolle i gennemførelsen af strategien, mener vi, at der bør lægges vægt på sundheds- og langtidsplejepolitikker fra et patientorienteret perspektiv. Semestret bør også fortsat tage hensyn til niveauet af fattigdom og social udstødelse blandt ældre, navnlig ældre kvinder, på EU-plan. På området for livslang læring og færdigheder kan ældres lave deltagelse i voksenuddannelse nævnes.

Hvis vores mål er at øge indsatsen for at fremme en robust økonomi og social inklusion, skal vi overveje, hvordan vi ønsker, at det europæiske semester skal analysere offentlige politikker vedrørende aldring generelt og positive incitamenter til et længere arbejdsliv i særdeleshed, og fremsætte henstillinger til medlemsstaterne i overensstemmelse hermed.

I den forbindelse blev ministrene opfordret til at give udtryk for deres synspunkter vedrørende følgende spørgsmål:

- 1) *Hvilke politiske incitament er anvender dit land til at fremme et længere arbejdsliv?*
- 2) *Mener du, at det europæiske semester allerede lægger tilstrækkelig vægt på aldersrelaterede udfordringer og muligheder, eller bør der lægges yderligere vægt på dem og i så fald hvilke?*
